

Sygn. akt II USKP 94/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący)

SSN Leszek Bielecki

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku P. B. reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego
K. B.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi ds. Orzekania o Niepełnosprawności w
Województwie (...)

o wznowienie postępowania,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 17 listopada 2021 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 10 maja 2019 r., sygn. akt VII Ua (...),

I. oddala skargę kasacyjną,

II. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w G. na rzecz radcy prawnego A. U. B. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł, powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów niepłaconej pomocy prawnej, udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 10 maja 2019 r., sygn. akt VII Ua (...), Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. – w sprawie z odwołania P. B., reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego K. B., przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) – oddalił skargę odwołującego się o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 15 grudnia 2017 r., sygn. akt VII Ua (...).

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) orzeczeniem z 22 września 2016 r. utrzymał w mocy orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w P. z 3 sierpnia 2016 r. o niezaliczeniu P. B. do osób niepełnosprawnych, uznając, że w obecnym stanie prawnym istniejące u niego schorzenia, nie kwalifikują go do osób niepełnosprawnych.

K. B., jako przedstawiciel ustawowy P. B., złożyła odwołanie od powyższego orzeczenia.

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2017 r., sygn. akt VI U (...), Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. oddalił odwołanie.

Wyrok Sądu Rejonowego odwołujący się zaskarżył apelacją.

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2017 r., sygn. akt VII Ua (...), Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. oddalił apelację.

W dniu 26 stycznia 2018 r. ubezpieczony wniósł skargę o wznowienie postępowania w sprawie prowadzonej pod sygn. akt VII Ua (...). Postanowieniem z 29 czerwca 2018 r., sygn. akt VII Ua (...), Sąd Okręgowy w G. odrzucił skargę.

Postanowieniem z 6 grudnia 2018 r., sygn. akt II UZ 28/18, Sąd Najwyższy uchylił powyższe postanowienie z powodu nieważności postępowania, wywołanego brakiem zawiadomienia strony skarżącej o terminie rozprawy apelacyjnej.

Sąd Okręgowy – rozpoznając skargę o wznowienie postępowania – stwierdził, że kwestią sporną w sprawie było ustalenie, czy ubezpieczony małoletni P. B. jest osobą niepełnosprawną tj. czy spełnia przesłanki wskazane w art. 4a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Według Sądu drugiej instancji opinia wydana w sprawie przez biegłą sądową specjalistę pediatrii i alergologii została sporządzona w sposób rzeczowy i konkretny, zawiera jasne, logiczne i przekonujące wnioski. Została ona uzasadniona w sposób wyczerpujący i zgodny z wiedzą medyczną posiadaną przez biegłą, dlatego też Sąd w pełni ją podzielił. Opinia ta została wydana po dokonaniu oględzin i badaniu ubezpieczonego, analizie przedłożonej przez niego dokumentacji lekarskiej i w oparciu o wyniki badań znajdujące się w aktach organu rentowego i w aktach niniejszej sprawy. Wyczerpująco zostały opisane stwierdzone u ubezpieczonego schorzenia i ich wpływ na jego sprawność. Sąd nie znalazł podstaw do podważenia opinii biegłej uznając, że stanowi ona miarodajną podstawę do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Z przedmiotowej opinii wynika, że brak jest podstaw do uznania ubezpieczonego za osobę niepełnosprawną. Według Sądu drugiej instancji ponowienie lub uzupełnienie dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999 r., II UKN 96/99, OSNAPiUS 2000 nr 23, poz. 869). Zdaniem Sądu Okręgowego, przeciwne w stosunku do opinii biegłej stanowisko ubezpieczonego nie uzasadniało potrzeby powołania innych biegłych, jak również nie podważało opinii biegłej. Biegła w sposób stanowczy i przekonujący wypowiedziała się o stanie zdrowia, sprawności ubezpieczonego, po uprzednim przeprowadzeniu badań fizykalnych i po analizie złożonej dokumentacji lekarskiej. Sąd drugiej instancji podkreślił dodatkowo, że w piśmie z 5 czerwca 2017 r. ubezpieczony oświadczył, że nie składa wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego kardiologa.

Sąd stwierdził, że w postępowaniu sądowym jest dokonywana weryfikacja prawidłowości zaskarżonej decyzji na datę jej wydania; ewentualne pogorszenie stanu zdrowia w toku postępowania sądowego może stanowić podstawę do złożenia nowego wniosku o stwierdzenie niepełnosprawności. Według Sądu drugiej instancji twierdzenia ubezpieczonego, wywodzącego, że jest niepełnosprawny, a tym samym spełnia przesłanki wskazane w art. 4a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, są polemiczne, nie zostały poparte żadnym dowodem celem wykazania ich prawdziwości.

W związku z powyższym Sąd oddalił skargę o wznowienie postępowania na podstawie art. 412 § 2 k.p.c.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego z dnia 10 maja 2019 r. ubezpieczony zaskarżył skargą kasacyjną. W skardze – opartej na drugiej podstawie kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) – zarzucono naruszenie:

1. art. 412 k.p.c. przez wydanie zaskarżonego orzeczenia bez uprzedniego rozpoznania sprawy na nowo, w granicach zakreślonych przez podstawę wznowienia, tj. pozbawienie skarżącego możliwości działania i ograniczenie się przez Sąd II instancji do wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej i zawiadomienia o niej przedstawicielkę ustawową skarżącego;

2. art. 406 k.p.c. w zw. z art. 207 k.p.c., 217 k.p.c. i art. 233 k.p.c. przez ich błędne zastosowanie i nierozpoznanie nowych wniosków dowodowych złożonych przez przedstawicielkę ustawową skarżącego, a zawartych w piśmie z dnia 19 grudnia 2017 r., pomimo wyraźnego wskazania, iż wnioskodawca podtrzymuje dotychczasowe stanowisko w sprawie;

3. art. 406 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. i 290 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 zdanie 2 k.p.c. przez wydanie zaskarżonego orzeczenia na podstawie jednej opinii biegłej sądowej, którą Sąd bezkrytycznie podzielił, zamiast przeprowadzić dowód z opinii ustnej biegłej z zakresu pediatrii i alergologii, łącznej opinii biegłych alergologa i pulmonologa lub opinii instytutu naukowego lub naukowo-badawczego w celu zweryfikowania, czy wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną;

4. art. 406 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego niewłaściwej specjalności, tj. biegłego alergologa, zamiast pulmonologa, pomimo, iż przedstawicielka ustawowa wnioskodawcy jednoznacznie wskazywała, pod opieką jakiego ze specjalistów pozostaje jej syn.

Strona skarżąca wniosła o: 1) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania; ewentualnie - o: 2) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i jego zmianę przez uwzględnienie odwołania w całości. W każdym przypadku – w zakresie obydwu powyższych wniosków – skarżący wniósł o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm

przepisanych; ewentualnie - o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które nie zostały opłacone w całości ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma uzasadnionych podstaw.

Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze z urzędu pod rozwagę jedynie nieważność postępowania. Zakres rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy określają skonkretyzowane przez skarżącego podstawy kasacyjne. Sąd Najwyższy nie może wyjść poza podstawy (zarzuty) powołane w skardze kasacyjnej i poszukiwać z urzędu innych błędów wyroku sądu drugiej instancji lub postępowania przed tym sądem niż wskazane przez skarżącego. Związanie granicami podstaw kasacyjnych oznacza na przykład, że jeżeli skarżący nie powołał jako podstawy skargi kasacyjnej naruszenia prawa materialnego, a Sąd Najwyższy nie stwierdzi nieważności postępowania, to nie może uchylić zaskarżonego wyroku z powodu naruszenia prawa materialnego, choćby doszedł do wniosku, że prawo materialne rzeczywiście zostało naruszone (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 2021 r., I USKP 8/21, Legalis nr 2532371, a także - z dnia 28 listopada 2019 r., I PK 175/18, Legalis nr 2561712 i przytoczone w nim orzecznictwo).

Te wstępne uwagi są konieczne ze względu na konstrukcję skargi kasacyjnej, która nie zawiera zarzutów naruszenia żadnego przepisu prawa materialnego. Jeżeli skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego, stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez skarżącego w podstawie kasacyjnej mogło mieć – rzeczywiście – istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. W takim przypadku konieczne jest, aby – poza zarzutem naruszenia przepisów proceduralnych – skarżący wykazał, że konsekwencje wadliwości postępowania były tego rodzaju, iż kształtowały lub współkształtowały treść zaskarżonego orzeczenia. Przedmiotem kontroli kasacyjnej jest prawomocny wyrok

wydany przez sąd drugiej instancji (art. 398¹ § 1 k.p.c.), a nie samo procedowanie tego sądu. Sformułowanie przez skarżącego wyłącznie zarzutów procesowych (w tym także odnoszących się do sposobu prowadzenia postępowania dowodowego) uniemożliwia Sądowi Najwyższemu dokonanie oceny kasacyjnej w zakresie tego, czy w postępowaniu odwoławczym rzeczywiście wystąpiły błędy procedowania o tak znacznym ciężarze gatunkowym, który powoduje konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia sądu drugiej instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania. Przy pomocy zarzutów naruszenia przepisów postępowania skarżący powinien zmierzać do wykazania, iż wadliwość procedowania przez sąd drugiej instancji była na tyle istotna, że doprowadziła do błędnego zastosowania przepisów prawa materialnego, będących podstawą rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym orzeczeniu.

Ponieważ w rozpoznawanej sprawie w podstawie zaskarżenia sformułowanej w ocenianej skardze kasacyjnej nie został powołany zarzut naruszenia jakichkolwiek przepisów prawa materialnego, należało zatem dojść do wniosku, że strona skarżąca nie wykazała, aby zarzucane przez nią naruszenie przepisów postępowania, mimo takiej deklaracji, mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. O wyniku sprawy decyduje norma prawa materialnego, gdyż to ona pozwala na ocenę, czy przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) a także, czy okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione (art. 217 § 3 k.p.c., w brzmieniu obowiązującym do 7 listopada 2019 r.), a także czy zastosowana subsumpcja mieściła w zakresie dyskrecjonalnej kompetencji sędziów (art. 233 k.p.c.).

Nota bene w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2021 r., II CSK 511/20, Legalis nr 2545754, słusznie przypomniano, że skarga kasacyjna nie może być oparta na zarzucie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., określającego kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów. W razie popełnienia przez sąd drugiej instancji uchybień w odniesieniu do podstawy faktycznej rozstrzygnięcia polegających na pominięciu materiału dowodowego, który zgromadził sąd pierwszej instancji, skarżący mogą skutecznie je zakwestionować, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 382 k.p.c., który nie został przywołany w skardze kasacyjnej i (w dawnej treści) art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., po

wykazaniu, że naruszenia te mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy, jak tego wymaga art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.

W tym kontekście tylko na marginesie można dodać, że zarzut skargi kasacyjnej, iż Sąd Okręgowy nie dopuścił dowodu z opinii biegłych lekarzy właściwych specjalności nie jest uzasadniony, gdyż najbardziej kompetentnym biegłym lekarzem odnośnie do schorzeń wnioskodawcy był biegły lekarz pediatria i alergolog, co wynika z dokumentacji lekarskiej. W sformułowanej przez niego jednoznacznej opinii stwierdzono, że po 2016 r. nie wystąpiła niepełnosprawność dziecka, które wraz z matką sporadycznie zgłaszało się do lekarza, głównie na badania kontrolne, a nie z powodu zaostrzenia stanu chorobowego. Zarzut skargi kasacyjnej naruszenia art. 232 k.p.c. przez brak dopuszczenia z urzędu dowodu z opinii nowych biegłych lekarzy, w sytuacji braku sprzeczności między dotychczasową opinią biegłego lekarza, a nowymi dokumentami lekarskimi, dołączonymi do pisma strony skarżącej z 19 grudnia 2017 r., nie był uzasadniony. Skierowanie do izby przyjęć z 29 listopada 2017 r., wynik badania rtg, sprawozdania z badań laboratoryjnych oraz karta informacyjna z izby przyjęć – wskazują na chwilowe pogorszenie stanu zdrowia dziecka już po wydaniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji, natomiast ocena Sądu koncentrowała się na prawidłowości orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. W postępowaniu przed sądem pierwszej instancji możliwe jest zastosowanie art. 477¹⁴ § 6 k.p.c., a w postępowaniu przed sądem drugiej instancji – wyjątkowo art. 477^{14a} k.p.c. (niepowołanych w skardze kasacyjnej). Zaistnienie w trakcie postępowania przed sądem drugiej instancji w sprawie, w której wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności nowych okoliczności dotyczących niepełnosprawności, umożliwiałoby również złożenie do adekwatnego organu nowego wniosku o ustalenie takiej niepełnosprawności w rozumieniu art. 4 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 573).

Rekapituluując, brak oparcia skargi kasacyjnej na podstawie naruszenia prawa materialnego stanowił jej istotną wadę konstrukcyjną, która uniemożliwiała jej uwzględnienie. Nie wystąpiły natomiast uchybienia proceduralne, które

powodowałyby nieważność postępowania, uwzględnianą przez Sąd Najwyższy z urzędu.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.